

**UNIVERZITET U SARAJEVU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET**

J. Stadlera 5, BiH – 71000 Sarajevo

Tel.: + 387 33 533 516; Fax: + 387 33 441 252; E-mail: tajnistvo@kbf.unsa.ba

Ur. broj: 1-281/2022

Sarajevo, 6. lipnja 2022.

Fakultetsko vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu na temelju članka 135., stavka (3) *Zakona o visokom obrazovanju* („Službene novine Kantona Sarajevo, broj: 33/17, 35/20, 40/20, 39/21), članka 104., stavka (2) *Statuta Univerziteta u Sarajevu* (broj: 01-1093-3-1/18 od 28. 11. 2019.) i članka 36. *Statuta Katoličkog bogoslovnog fakulteta* (ur. broj: 1-292-1/2020), na 9. redovitoj sjednici u akademskoj godini 2021./2022., održanoj 6. lipnja 2022., donijelo je

ODLUKU

**o izmjeni Priloga 2. Pravilnika o studiranju za integrirani filozofsko-teološki studij
na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu**

I.

Usvajaju se izmjene Priloga 2. *Pravilnika o studiranju za integrirani filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu* (ur. broj: 1-660-1/2020 od 25. 10. 2020.) - **Tezarij za završni ispit**, i to za područje Kanonskog prava i Fundamentalne teologije, dok ostala područja ostaju nepromijenjena.

II.

Također se usvaja i izmjena/dopuna numeracija teza, te se uz broj teze pojedinog područja dopisuje kratica katedre kojoj područje pripada.

III.

Izmijenjeni Prilog 2. (Tezarij za završni ispit) čini sastavni dio ove odluke.

IV.

Odluka stupa na snagu danom donošenja, a izmijenjeni Tezarij za završni ispit primjenjivat će se za pripremu završnih ispita od akademske godine 2022./2023.

O b r a z l o ž e n j e

Doc. dr. Ilija Marković svojim dopisom od 22. veljače 2022. obratio se Fakultetskom vijeću s molbom za ažuriranje teza iz kanonskog prava za Tezarij zbog toga što je u vrijeme pontifikata pape Franje Zakonik kanonskog prava doživio brojne izmjene, te smatra neophodnim ažurirati teze iz kanonskog prava.

Na sjednici Vijeća održanoj 7. ožujka 2022., Predsjedavajući dekan prof. dr. Darko Tomašević, pozvao je nazočne da, ako postoji potreba za ažuriranje i za područje koje oni predaju, do 1.

Univerzitet u Sarajevu – Katolički bogoslovni fakultet

Web: www.kbf.unsa.ba; ID broj: 4201244580009

Transakcijski račun: Intesa SanPaolo Banka d.d. BiH: 154 - 999 - 5000 - 547836

Devizni račun: Intesa SanPaolo Banka d.d. BiH; IBAN: BA 391549995000547836; SWIFT: UPBKBA 22

**UNIVERZITET U SARAJEVU
KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET**

J. Stadlera 5, BiH – 71000 Sarajevo

Tel.: + 387 33 533 516; Fax: + 387 33 441 252; E-mail: tajnistvo@kbf.unsa.ba

svibnja 2022. dostave svoje prijedloge za izmjene i dopune teza za Tezarija u Tajništvo. Tajništvo je e-mailom upućenim dva puta svim profesorima, pozvalo da dostave svoje prijedloge za izmjene. Svoj prijedlog dostavio je još doc. dr. Hrvoje Kalem.

Budući se kroz praksu održavanja završnih radova i upisom broja teza u zapisnik o održanom završnom ispitu pokazalo nezgodnim da se teze svih područja numeriraju samo brojevima (jer se za svako područje ponavlja od jedan do pet) predložena je i dopuna numeracije na način da se uz broj dopiše oznaka kratice katedre kojoj područje pripada.

Fakultetsko vijeće Katoličkog bogoslovnog fakulteta na 9. redovitoj sjednici u akademskoj godini 2021./2022. održanoj 6. lipnja 2022., razmatralo je dostavljene prijedloge, iste usvojilo i donijelo ovu odluku.

Prof. dr. Darko Tomašević, dekan

Sanja Miličević
Akt obradila: Sanja Miličević, dipl. iur., tajnik Fakulteta

Sanja Miličević
Akt kontrolirala: Sanja Miličević, dipl. iur., tajnik Fakulteta

Oliver Jurišić
Akt odobrio: Prodekan za nastavu doc. dr. Oliver Jurišić

Dostaviti:

- Uz Zapisnik
- Uz Pravilnik o studiranju za integrirani filozofsko-teološki studij na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Univerziteta u Sarajevu (ur. broj: 1-660-1/2020 od 25. 10. 2020.)
- Oglasna ploča
- Arhiva

Univerzitet u Sarajevu – Katolički bogoslovni fakultet

Web: www.kbf.unsa.ba; ID broj: 4201244580009

Transakcijski račun: Intesa SanPaolo Banka d.d. BiH: 154 - 999 - 5000 - 547836

Devizni račun: Intesa SanPaolo Banka d.d. BiH; IBAN: BA 391549995000547836; SWIFT: UPBKBA 22

TEZARIJ ZA ZAVRŠNI ISPIT

I. FILOZOFIJA

FIL 1. Uvod u filozofiju: 1.1. Objekt i metoda filozofije; 1.2. Problem mišljenja i znanja; 1.3. Odnos filozofije, religije i znanosti; 1.4. Istinitost i opravdanje znanja; 1.5. Skepticizam, idealizam i realizam.

FIL 2. Povijest filozofije: 2.1. Osnovne crta Platonove filozofije; 2.2. Osnovne crte Aristotelove filozofije (fizika, metafizika); 2.3. Sv. Toma Akvinski (srednjovjekovni kontekst, nominalizam vs. realizam, sinteza vjere i razuma); 2.4. Racionalizam, empirizam i kritička filozofija (Kant); 2.5. Fenomenologija i personalizam.

FIL 3. Ontologija i kozmologija: 3.1. Definicija i objekt ontologije; 3.2. Temeljni problemi ontologije: supstancija, biće, bitak; 3.3 Problem univerzalija; 3.4. Definicija i objekt kozmologije; 3.5. Klasična i suvremena kozmologija.

FIL 4. Teodiceja i antropologija: 4.1 Tematiziranje Boga u povijesti filozofiji; 4.2. Shvaćanje čovjeka u povijesti filozofije; 4.3. Potreba i mogućnost dokazivanja Božje egzistencije 4.4. O duši: Aristotel i Toma Akvinski; 4.5. Sloboda volje, pitanje smisla, besmrtnosti.

FIL 5. Praktična filozofija: 5.1. Etika i metaetičke teorije; 5.2. Savjest i ljudsko djelovanje; 5.3. Osnove političke filozofije; 5.4. Shvaćanje politike u povijesti filozofije; 5.5. Pojedinaac i društvo.

II. SVETO PISMO STAROG ZAVJETA

SPSZ 1. Uvod u Sveto pismo: Hermeneutika SP. Nadahnuće, istina i objava SP. Nastanak i podjela SP. Formacija SP. Kanon SP. Apokrifi SP. Jezici SP. Monoteizam u SP. Jahvistička i elohistička predaja u SP. Deuteronomistička i svećenička predaja u SP. Psalmi kao molitva Izraela. Duh Božji u SP. Božji savez u SP. Strah Božji u SP. Grijeh, kazna i sud u SP. Oprost i spasenje u SP.

SPSZ 2. Petoknjižje: Knjiga Postanka, Knjiga Izlaska, Knjiga Levitskog zakonika, Knjiga Brojeva i Knjiga Ponovljenoga zakon: povijesni okvir, struktura, glavne teme i biblijska teologija svake od knjiga.

SPSZ 3. Povijesne knjige: Knjiga o Jošui, Knjiga o Sucima, Samuelove knjige, Knjige o kraljevima, Knjige Ljetopisa i Knjige Ezre i Nehemije: povijesni okvir, struktura, glavne teme i biblijska teologija svake od knjiga. Knjige Makabejaca: povijesni okvir, struktura, glavne teme i biblijska teologija.

SPSZ 4. Proročke knjige: Pojam i značenje proroštva u Izraelu. Izraelsko proroštvo u odnosu na susjedne narode. Predsuzanjski proroci: povijesni okvir, osobnosti proroka, struktura knjiga, glavne teme knjiga i teologija predsuzanjskih proroka. Proroci sužanjstva: povijesni okvir, osobnosti proroka, struktura knjiga, glavne teme knjiga i teologija

sužanjskih proroka. Postsužanjski proroci: povijesni okvir, osobnosti proroka, struktura knjiga, glavne teme knjiga i teologija postsužanjskih proroka.

SPSZ 5. Mudrosne knjige: Mudrosni korpus. Ekstrabiblijski mudrosni materijal. Knjiga mudrih izreka: kontekst, struktura, govor o Mudrosti u Izr 8. Knjiga o Jobu: kontekst, struktura, prebivalište Mudrosti u Job 28. Koheletova knjiga: kontekst, struktura, Koheletova metodika. Knjiga Ben Siraha: kontekst, struktura, pohvala Mudrosti u Sir 24. Knjiga Salomonove mudrosti: kontekst, struktura, pohvala Mudrosti u Mud 7–8. Knjiga Psalama: povijesni okvir, struktura, glavne teme i biblijska teologija.

III. SVETO PISMO NOVOGA ZAVJETA

SPNZ 1. Evanđelja i Djela apostolska. Značenje riječi „evanđelje“ te njegovo podrijetlo i faze formiranja. Sinoptički problem. Sadržaj evanđelja po Marku, Mateju i Luki te Djela apostolskih. Pitanje izvora, autorstva, vremena nastanka, zajednice kojoj su upućeni navedeni spisi.

SPNZ 2. Ivan i ivanovski spisi. Sadržaj evanđelja po Ivanu; 1, 2, 3 Ivanove poslanice; stilske osobine Ivanova evanđelja te njegova sličnost i razlika sa sinoptičkim evanđeljima; pitanje autora Ivanova evanđelja; povijest ivanovske zajednice. Pitanje autora, vremena i povoda pisanja 1 Iv te književne vrste i strukture 1 Iv. Sličnosti i razlike između 1, 2, 3 Iv poslanice te pitanje starješina u 2 Iv. Odnos glavnih likova 3 Iv (Gaj, Diotref, Demetrije).

SPNZ 3. Pavlovi i deuteropavlovski spisi. Književni sastav novozavjetnih poslanica; prikaz Pavlova života i njegovih misijskih putovanja; Pavlova motivacija i njegova baština. Pavlovi autentični spisi (1 Sol, Gal, Fil, Flm, 1 i 2 Kor, Rim); sadržaj pojedinih spisa i glavni naglasci te vrijeme i mjesto pisanja. Himni u novozavjetnim poslanicama. Pavlovo kritiziranje bludnika i homoseksualaca u 1 Kor 6,9-10. Pavlovo gledanje na „istočni grijeh“ u Rim 5,12-21. Deuteropavlovski spisi (2 Sol, Kol, Ef, Tit, 1 i 2 Tim); sadržaj pojedinih spisa i glavni naglasci te vrijeme i mjesto pisanja. Propisi o kućnom ćudoređu u deuteropavlovskim spisima. Prezbiteri/episkopi u pastoralnim poslanicama.

SPNZ 4. Ostali novozavjetni spisi i knjiga Otkrivenja. Sadržaj navedenih spisa (Heb, 1 i 2 Pt, Jak, Jd, Otk) i glavni naglasci te vrijeme i mjesto pisanja. Pitanje kanoničnosti tih spisa i korištenje nekanonskom literaturom. Uloga liturgije u knjizi Otk.

SPNZ 5. Teologija novozavjetnih spisa. Glavni teološki naglasci svakog od sinoptičkih evanđelja. Glavni naglasci Pavlove teologije (Pavlova kristologija, pitanje opravdanja, Pavlova ekleziologija). Teologija poslanica Kol i Ef. Teologija pastoralnih poslanica. Glavne teme ivanovske teologije (posebnost ivanovske kristologija, Ivanovo gledanje na učenje, ivanovska pneumatologija). Teologija knjige Otkrivenja.

IV. FUNDAMENTALNA TEOLOGIJA

- FT 1. Kršćanska objava.** Struktura i glavne poruke dogmatske konstitucije *Dei Verbum*. Antropološke pretpostavke objave. Etimologija pojma »objava«, njene faze i dimenzije. Božja objava u Starom i Novom zavjetu. Krist – vrhunac i punina objave. *Vjerodostojnost objave*: povijesnost evanđelja; Isus iz Nazareta – povijesna osoba; kristološki naslovi; znakovi novozavjetne objave: riječi i djela, čudo kao znak objave; pashalno otajstvo; *universale concretum*. Povijesno-teološko promišljanje o objavi s naglaskom na obnovljeno shvaćanje objave na Drugom vatikanskom saboru. Neki teološki modeli objave. *Vjera kao čovjekov odgovor na objavu*: vjera tragom Svetog pisma; povijesno-teološka sinteza vjere; neka uporišta vjere i njeni središnji vidovi; poimanje vjere u nekim teološkim refleksijama (J. H. Newman, H. U. von Balthasar, P. Tillich, J. Ratzinger/Benedikt XVI., A. Dulles).
- FT 2. Prenošenje objave.** *Božja riječ prenesena u svetoj Predaji*: podrijetlo kršćanske Predaje; sadržaj i proces prenošenja apostolske Predaje; subjekt Predaje i kriteriji autentičnosti predaje u postapostolskom vremenu; odnos između Pisma i Predaje s posebni osvrtom na DV 9. *Božja riječ prenesena u Svetom pismu*: nadahnuće, kanon i teološka interpretacija Svetog pisma. Crkveno učiteljstvo: apostolski korijeni službe crkvenog učiteljstva; nositelji i način funkcioniranja učiteljske službe; predmet crkvenog učiteljstva i obveznost različitih pravorijeka crkvenog učiteljstva. *Dogma*: pojam i razvoj dogme.
- FT 3. Crkva Kristova.** Struktura i glavne poruke dogmatske konstitucije *Lumen Gentium*. Povijesno ustanovljenje Crkve. Misterij Crkve. Crkva kao Tijelo Kristovo i kao Božji narod. Odnos između Crkve i Kraljevstva Božjeg. Nužnost Crkve za spasenje. Oznake Crkve: jedna, sveta, katolička i apostolska. Odnos Crkve prema ostalim kršćanskim zajednicama i prema nekršćanima. Služba i kolegijalno učiteljstvo biskupa. Petrov primat. Misijsko poslanje Crkve. Postkoncilski ekleziologija i neki modeli Crkve
- FT 4. Teološka epistemologija.** *Povijest i razvoj pojma teologija*: pretkršćansko shvaćanje teologije; razvoj teologije u patrističkom razdoblju; predskolastičko i skolastičko shvaćanje teologije posebno kod Bonaventure i Tome Akvinskog; glavni naglasci u oblikovanju teologije do XIX. stoljeća; teološka pluralnost u XX. stoljeću. *Razvoj i uloga fundamentalne teologije*: od apologetike do fundamentalne teologije; studij i usmjerenja fundamentalne teologije; njen objekt, metode i zadaće. *Epistemološki status teologije*: Božja riječ u svojim povijesnim svjedočanstvima kao objekt teološke spoznaje; teologija kao *intellectus fidei*: neodvojivost vjere i razuma; objektivni i subjektivni princip teološke spoznaje; znanstvenost teologije; eklezijalna dimenzija teologije; kritička dimenzija teologije; teologija i istina.
- FT 5. Religije.** Doprinos deklaracije *Nostra aetate*. *Značenje pojma religija*: unutarnji sadržaj religije – sveto; vanjski oblici religije – očitovanja svetog. *Velike religije svijeta*: hinduizam, konfucijanizma, budizam i islam. *Zadaća kršćanske teologije religija u pluralističkom društvu*: teološki modeli religija; teološki odgovor na pluralističke varijacije; međureligijski dijalog kao međukulturalni; relacionalno kršćanstvo.

V. PATROLOGIJA I KRŠĆANSKI NAUK

PKN 1. Crkveni nauk u prva tri stoljeća: Apostolski oci (autori i kontekst). Apologeti II. stoljeća (autori i nauk). Heretička i protuheretička književnost III. stoljeća (autori i kontekst). Starokršćanska književnost III. stoljeća (aleksandrinci, antiohijci, latini).

PKN 2. Razvoj trinitarne teologije IV. stoljeća: Arijska kontroverzija (autori i kontekst). Između Niceje (325.) i Carigrada (381.): nauk. Teologija otaca Kapadočana.

PKN 3. Teološka misao s kraja IV. i početka V. stoljeća: Istočni pisci (Palestinci, Aleksandrinci, Antiohijci, Sirijci). Zapadni pisci: Hilarije, Ambrozije, Jeronim.

PKN 4. Teologija sv. Augustina: Augustin Hiponski (život i nauk). Antropološke hereze: Maniheizam, Donatizam, Pelagijanizam, Semi-pelagijanizam.

PKN 5. Razvoj kristoloških kontroverzija V. – VII. stoljeća: Apolinarizam. Nestorijanizam. Monofizitizam. Monoenergizam. Monoteletizam. Između kalcedonskog (451.) i Drugog Carigradskog koncila (553.): autori i kontekst. Ikonoklazam.

VI. DOGMATSKA TEOLOGIJA

DT 1. Trinitarni nauk: Nicejsko-carigradski simbol, istobitnost Oca i Sina, hipostatska unija, filioque, trinitarne hereze, kristološke hereze.

DT 2. Soteriološko pitanje: Novi Adam, Jaganjac Božji, uzima grijeh svijeta, koji je po jednom čovjeku ušao u ovaj svijet, a po njemu smrt (Rim 5,12-17). Univerzalnost grijeha i univerzalnost spasenja; milost kao naklonost Božja prema čovjeku; Kristova zastupnička zadovoljština na križu: euharistija kao spomen čin našeg spasenja.

DT 3. Teologija stvaranja: Sve je stvoreno za dobro stvorenja i na slavu Božju; Bog kao stvoritelj i održavatelj; čovjek kao suradnik Božji; stvaranje iz ničega.

DT 4. Posljednje stvari svijeta i čovjeka: kolektivna i individualna eshatologija, jednostupanjska i dvostupanjska eshatologija; sudnji dan u Starom i Novom zavjetu; trpeća i slavna Crkva, općinstvo svetih, uskrsnuće mrtvih i život vječni.

DT 5. Sakramenti: ustanovljenje; pitanje materije i forme; sakramenti inicijacije, medicinalni i staleški sakramenti; slika trsa i loze (Iv 15,1-11): egzistencijalna suobličnost Krista i njegovih učenika; razlika između sakramenata i sakramentalata; djelatelji sakramenata.

VII. MORALNA TEOLOGIJA

MT 1. Bog poziva u moralnom zakonu: moralna norma; moralni zakon – narav; vječni zakon, naravni moralni zakon, božanski pozitivni zakon, ljudski zakon i „epikeja“; moralna situacija – pojam i elementi konkretne situacije; naša spoznaja konkretne Božje dispozicije. **Bog poziva u savjesti:** narav savjesti – pojam moralne savjesti; pojam i značenje savjesti u Bibliji; koncilski nauk o savjesti; savjest kao „glas Božji“. Savjest kao

sud – prosuđivanje čina; virtualna dvostrukost suda savjesti; ovisnost moralnog čina o savjesti; sigurna i nesigurna savjest; potrebna sigurnost i sigurnost suda o izvršenju čina. Savjest kao norma – moralna snaga istinite i sigurne savjesti, moralna snaga nesavladivo pogrešne savjesti, savladivo pogrešna savjest i sumnjiva savjest.

MT 2. Moralnost ljudskog djelovanja: Otklanjanje nesigurne savjesti. Razvoj i formacija savjesti. Savjest i moralne vrednote. Odnos savjesti i autoriteta – savjesti i Učiteljstva. Prava osobne savjesti. Skrupuloznost: opis fenomena i psihološko razmatranje. Moralnost ljudskog čina (*actus humanus* i *actus hominis*). Sloboda kao korijen moralnosti. Ljudsko djelovanje s moralnog stajališta. Trostruki izvor moralnosti.

MT 3. Bogoštovlje i kreposti. Bogoslovne kreposti. Dužnosti vjere i grijesi protiv vjere. Kriza nade i grijeh očaja. Ljubav prema bližnjemu. Plodovi kreposti ljubavi i grijesi protiv kreposti ljubavi. Bogoštovlje: Molitva, slavlje nedjelje, grijesi protiv bogoštovlja. Stožerne kreposti: Važnost i uloga kreposti razboritosti. Nužnost kreposti pravde. Uloga kreposti jakosti i umjerenosti. **Pomoć za duhovni rast:** Božja prisutnost. Vjernost milosti. Duhovno vodstvo: tehničke i moralne kvalitete duhovnog vođe. Dužnosti duhovnog vođe. Vođena osoba (kvalitete).

MT 4. Bioetika. Bioetika nastanak znanosti i terminologija. Bioetička načela. Genetički inženjering: problematika matičnih stanica. Kloniranje. Poštivanje dostojanstva ljudskog embrija: dopuštenost eksperimentiranja. Problematika pobačaja. Medicinski potpomognuta oplodnja. Prenatalna dijagnostika. Eksperimentiranje. Eutanazija. Ekologija i etika.

MT 5. Spolni i ženidbeni moral. Antropologija ljudske spolnosti. Spolnost u kontekstu kršćanskog otajstva. Etičke manipulacije u shvaćanju žene i feminizam. Značenje supružništva i bračnog čina. Problematika predbračne ljubavi. Moral odgovornog rađanja. Osmišljavanje spolnosti u redovničkom/celibatskom životu. Osnovno o homoseksualnosti i pastoralnom pristupu u tom kontekstu.

VIII. PASTORALNA TEOLOGIJA

PT 1. Povijest pastoralne teologije: Promišljanje nad praksom u Novom Zavjetu. Počeci pastoralne teologije u prvoj Crkvi. Pastoralna teologija na hrvatskom jeziku. Posttridentska manualistika. Pastoralna teologija – samostalna teološka disciplina. Drugi vatikanski koncil i pastoralna teologija. Zadaci pastoralne teologije. Izvori pastoralne teologije.

PT 2. Pastoralna teologija: Materijalni i formalni objekt pastoralne teologije. Metodologije pastoralne teologije (aplikativna metoda, metoda vidjeti-prosuditi-djelovati, teološko-empiričko-kritička metoda). Metoda pastoralnog raspoznavanja (faze i dimenzije). Načelo inkarnacije. Teorija prakse.

PT 3. Pastoralna sociologija i psihologija. Izazovi za crkveno djelovanje (komunističko društvo, tranzicijsko društvo, postkomunističko društvo, multireligijsko društvo), Crkva

u postkomunističkom društvu. Društvena prisutnost Crkve. Aktualna pastoralna područja u postkomunističkom društvu. Pastoralna psihologija: Psihološki temelji vjere. Psihološke zapreke vjere (individualno psihološke zapreke, osjećajne i voljne zapreke). Socijalno psihološke zapreke. Vjersko psihološke zapreke. Psihološki odnos između svećenika i svijeta. Hodegetika (Sustavi pastoralnog vodstva, uvjeti pastoralnog vodstva, tipovi pastoralnog vodstva, duhovno vodstvo, pastoralno savjetovanje).

PT 4. Pastoral župne zajednice. Razlozi krize i teologija župne zajednice. Nova evangelizacija i župni pastoral. Evangelizacijsko preustrojstvo crkvenih struktura. Suvremeno poimanje župne zajednice kao višeoblične i dinamične pastoralne strukture. Dušobrižnik u vrtlogu društvenih promjena. Volonterstvo kao oblik crkvenog služenja. Prema „planu i programu“ u pastoralnom djelovanju – načela, mogućnosti i teškoće.

PT 5. Pastoral braka i obitelji. Brak i obitelj od „početka“ do danas (Brak i obitelji do Tridentinskog sabora, poimanje braka od Tridentskoga do Drugoga vatikanskog sabora, Drugi vatikanski sabor o braku i obitelji). Sveti Ivan Pavao II: (*Familiaris consortio*). Istanbulska konvencija (ideologija roda). Direktorij za obiteljski pastoral u BiH. Pastoralna strategija pape Franje: (pastoral prema pobudnici *Evangelii gaudium*) *Amoris laetitia*. Pastoral i takozvana „neredovita“ stanja braka i obitelji: Integralni obiteljski pastoral. Pastoral milosrđa i prihvaćanja: Načelo postupnosti. Pastoralno razlučivanje i integriranje.

IX. LITURGIKA

LIT 1. Narav i značenje liturgije. Tumačenje i povijest liturgije. Narav liturgije. Opseg i područje liturgije. Nosilac i subjekt liturgije. Mjesto liturgike ili znanosti o liturgiji unutar teološkog studija na teološkim učilištima prema prvom dokumentu II. vatikanskog sabora liturgijskoj konstituciji *Sacrosanctum Concilium*.

LIT 2. Liturgija kroz povijest s posebnim osvrtom na rimski obred. Razdoblje početaka. Kršćansko bogoslužje od 4. do 6. stoljeća. Zapadne liturgije u srednjem vijeku. Od Tridentskog do II. vatikanskog sabora. Drugi vatikanski sabor i posaborski razvoj u duhu prvog dokumenta II. vatikanskog sabora liturgijske konstitucije *Sacrosanctum Concilium*.

LIT 3. Liturgijski pokret Crkve u Hrvata. Znanstveni rad na području liturgike. Prijevodi liturgijskih knjiga u bogoslužju. Liturgijski apostolat. Apostolat liturgijske obnove. Obnova crkvenog pjevanja. Pobornici i protivnici liturgijske obnove. Uspjesi i neuspjesi liturgijske obnove.

LIT 4. Bogoslužni sastanak kao proces verbalne i neverbalne komunikacije. Mjesto i uloga liturgijskog jezika u govornoj komunikaciji. Bogoslužni jezik Crkve u Hrvata. Govor liturgijskih znakova. Liturgija i pučka pobožnost. Liturgija i ekumena. Glazba u bogoslužju. Pitanje sposobnosti za liturgiju u današnje vrijeme.

LIT 5. Crkvena godina u životu Crkve. Temporal i Sanktoral. Židovski blagdanski kalendar. Kristov pashalni misterij srce crkvene godine. Nedjelja kao praslavlje pashalnog misterija. Uskrs i uskrsni blagdanski krug. Božić i njegov blagdanski krug. Vrijeme kroz godinu. Sanktoral crkvene godine. Nacionalni liturgijski kalendar Biskupske konferencije BiH. Dijecezanski, redovnički i imendanski kalendar.

X. CRKVENA POVIJEST

CP 1. Crkva u kasnom Srednjem vijeku: Križarski ratovi: povod i motivi, značajniji križarski pohodi (1., 3., 4.), križarski redovi, ocjena križarskih ratova. Krivovjerja: okolnosti i pogodnosti nastanka, najpoznatiji krivovjerni pokreti. Inkvizicija: razlog osnivanja, Veronska sinoda, proces i ishodi, španjolska inkvizicija.

CP 2. Crkva od Francuske revolucije do Prvog vatikanskog koncila: Francuska revolucija – odnos prema Crkvi i posljedice. Crkva nakon revolucija: karakteristike, katolički konzervatizam i liberalizam. Pio IX. – *Syllabus*. Prvi vatikanski sabor: pitanje papine nezabludivosti i konstitucija *Pastor aeternus*.

CP 3. Crkva u Hrvata u ranom Srednjem vijeku: Dolazak Hrvata i njihovo pokrštavanje. Ninska biskupija. Splitski sabori 925. i 928. Osnutak biskupija: Bosna, Hum, Tribunia.

CP 4. Crkva i Osmanlije: Osmanska osvajanja i posljedice. Položaj katolika u Osmanskom carstvu (opća načela, progonstva i porezi, Fojnička ahd-nama). Prelasci katolika na islam: vrijeme, činjenice, okolnosti. Prelasci katolika na pravoslavlje: činjenice i uzroci.

CP 5. Crkva na hrvatskom prostoru u vrijeme i poslije II. svjetskog rata: Crkva u Hrvata i NDH – opća načela. Crkva i pitanje vjerskih prijelaza. Crkva i židovsko pitanje u NDH. Stradanje Crkve (svećenika i vjernika) u ratnom i postratnom vremenu – „Bleiburška tragedija“. Crkva u komunističkoj Jugoslaviji od 1945. do 1966.

XI. EKUMENSKA TEOLOGIJA

ET 1. Nastanak i razvitak ekumenskoga pokreta općenito: među protestantima; uključivanje pravoslavnih Crkava; Katolička Crkva i ekumenski pokret: Pio XII., *De motione oecumenica* (1949.), Tajništvo za promicanje kršćanskoga jedinstva (1960.).

ET 2. Nastanak, struktura i osnovne oznake Dekreta *Unitatis redintegratio* (1964.): podrijetlo i razvitak značenje pojma „ekumena“, katolička načela ekumenizma, jedna i jedincata Crkva, podjela među kršćanima je trostruko zlo, *tria vincula*.

ET 3. Provođenje ekumenizma: *elementa Ecclesiae*, duhovni ekumenizam, *communicatio in sacris*, Crkve i crkvene zajednice odijeljene od Rimske apostolske stolice.

ET 4. Sakramenti (svete tajne) u Pravoslavnoj Crkvi, djelitelj sakramenata, neizbrisivi pečat (neponovljivi sakramenti), pitanje epikleze, pitanje (ne)razrješivosti ženidbe. Bezgrešno

začeće BDM, Uznesenje BDM, proizlaženje Duha Svetoga, papinski primat i nezabludivost, posljednje stvari.

ET 5. Drevne Istočne Crkve: Nestorijanci (povijest i teologija; katolički nestorijanci, Kaldejci, Tomini Kršćani). Monofiziti (povijest i teologija; Jakobiti, Armenci, Kopti, Etiopljani).

XII. KANONSKO PRAVO

KP 1. Božji narod – mjesna Crkva: pravno poimanje župe (kann. 515; 518); župnik vlastiti pastir (kann. 519-520; 526), uvjeti za postavljanje župnika, procjena kandidata i imenovanje (kann. 521-524); župnikova službe upravljanja, poučavanja i posvećivanja (kann. 528-530); prestanak župničke službe (kan. 538); župno pastoralno i ekonomsko vijeće (kann. 536-537).

KP 2. Božji narod: pojam, obveze i prava vjernika laika (kann. 224-231); njihovo sudjelovanje u posvetiteljskoj (kann. 230; 835, §4; 861, §2; 910, §2; 943; 1112, 1168), naučiteljskoj (kann. 211; 225; 229; 231; 759; 774, §2, 776; 851; 1063) i službi upravljanja u Crkvi (kann. 228, §2; 363; 377, §3; 443, §4; 463, §1-2; 483; 492, §1; 494; 512, §1; 517, §2; 519; 524; 536, §1; 537; 956; 1282; 1421, §2; 1424; 1428, §2; 1435; 1437; 1483; 1528; 1574; 1717, §1; 1718, §3. kanonsko poimanje Bogu posvećenoga života (kann. 573-574); evandeoski savjeti (kann. 599-601); bit redovničkoga života (kan. 607); obveze i prava redovnika (kann. 601; 662-663; 665; 669; 671).

KP 3. Ženidba: etimologija i definicija; sakramentalni (kan. 1055, §1; GS 48) i ugovorni karakter ženidbe (kan. 1055, §2); vrste ženidbi; bitna svojstva i svrha ženidbe (kann. 1055-1056); privola čini ženidbu (kan. 1057, §1); uvjeti za valjano sklapanje ženidbe; ženidbene zapreke općenito (kann. 1073-1082): pravni učinak, vrste, podjeljivanje oprosta (redovito, pridržano Apostolskoj Stolici, smrtna pogibelj); parnice za proglašenje ništavosti ženidbe (kann. 1671-1691); rastava ženidbenih drugova uz trajanje ženidbenog veza (kann. 1692-1696).

KP 4. Vremenita crkvena dobra: pravno poimanje vremenitog dobra u Crkvi i vrste (kan. 1257); pravo Crkve na vremenita dobra i njihova svrha (kan. 1254-1262); načini stjecanja vremenitih dobara (kann. 1259-1267) i upravljanje njima: vlast rimskog prvosvećenika (kan. 1273), briga i dužnosti mjesnog ordinarija (kan. 1276); obveze upravitelja s obzirom na vremenita dobra (kan. 1284); izvanredni poslovi upravljanja (kan. 1281); otuđenje vremenitih dobara (kann. 1291-1293; 1295-1296); mjerodavna vlast i uvjeti za otuđenje, nezakonita otuđenja i odgovornost za nastalu štetu.

KP 5. Kažnjiva djela i kazne u Crkvi: pojam kažnjivog djela (kan. 2195, §1 CIC 1917), prirodno i vlastito pravo Crkve kažnjavati (kan. 1311); pojam kazne (kan. 2215 CIC 1917); vrste kaznenih mjera u Crkvi (kan. 1312); kazne izopćenja *latae sententiae* u važećem Zakoniku kanonskog prava (kann. 1364, §1; 1370, §1; 1379, §2; 1382, §1; 1384;

1386; 1387; 1397, §2); kažnjivo djelo protiv šeste Božje zapovijedi s maloljetnom osobom ili s osobom trajno nesavršene upotrebe razuma (kan. 1398).

XIII. RELIGIJSKA PEDAGOGIJA I KATEHETIKA

RPK 1. Religijska pedagogija i katehetika (identitet): modeli i kriteriji razlikovanja i uzajamne upućenosti; religijska pedagogija kao teološka i pedagoška znanost o religioznom (vjerskom) odgoju i obrazovanju.

RPK 2. Temeljni ciljevi i zadaće crkvene kateheze (odgoja u vjeri) u procesima evangelizacijskog poslanja i djelovanja Crkve; etimološko, tradicijsko i suvremeno značenje kateheze u ostvarivanju cjelovita vjerskoga odgoja; odgojni i obrazovni sadržaji, ciljevi i zadaće religioznog odgoja i kateheze u procesima sazrijevanja i rasta osobe do pune ljudske i religiozne zrelosti - „savršena čovjeka“ do dobi Kristove punine (Ef 4, 22-24).

RPK 3. Didaktično-metodički pristupi (sustavi), socijalni oblici nastave, nastavne metode i sredstva u nastavi vjeronauka; rad s biblijskim tekstovima u nastavi vjeronauka; struktura i priprema nastavnoga sata; vježbanje, ponavljanje i vrjednovanje u nastavi vjeronauka.

RPK 4. Identitet školskoga vjeronauka i župne kateheze: programski sadržaji i ciljevi vjeronauka u osnovnoj školi (antropološki, teološki i društveno-kulturni razlozi); sadržajni i metodološki temelji župne kateheze; Celebratio catechetica kao župni model.

RPK 5. Vjeronauk i kateheza djece i predadolescenata (osnovna škola): razvojna faze i obilježja pojedinih dobi; vjersko-odgojni sadržaji i naglasci (vjera, sakramenti, moral) religioznog odgoja te dobi; provedbene odrednice školskih vjeronaučnih programa, udžbenika i nastave: tematske cjeline i teme, ciljevi, sadržaji, metodičke upute, vrjednovanje.

XIV. DRUŠTVENI NAUK CRKVE

DNC 1. Općenito o pravednosti.

DNC 2. Društvena pravednost.

DNC 3. Pojam, narav i metodologija.

DNC 4. Temeljni dokumenti – doprinos razvoju društvenog nauka.

DNC 5. Temeljna načela: dostojanstvo ljudske osobe i njezina prava, opće dobro, opća namjena dobara, supsidijarnost i solidarnost.

